

Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling

Ellie Smolenaars

Introductie

In april 1996 ging de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) van start. Het doel van de vereniging is om beleggers te vertegenwoordigen die streven naar duurzame ontwikkeling op sociaal en ecologisch terrein. De VBDO is daarmee een soort branche-organisatie voor duurzaam beleggers. De vereniging streeft naar een leidende rol als vertegenwoordiger van aandeelhouders op het thema duurzame ontwikkeling.

Aandeelhouders hebben het recht om verantwoording te vragen van de onderneming waarin zij deelnemen. Tot nu toe maken aandeelhouders daar niet of nauwelijks gebruik van en al helemaal niet wanneer het gaat om duurzame ontwikkeling. Dat komt door gebrek aan expertise, mogelijkheden en middelen van de aandeelhouders. De VBDO wil ideeën en krachten bundelen. Dat gebeurt door aandeelhouders te voorzien van de gewenste expertise en hen de mogelijkheid te bieden hun stem te laten horen. Daartoe spreekt de vereniging met directies van grote bedrijven en bezoekt jaarvergaderingen van belangrijke beleggingsfondsen aan de Amsterdamse Beurs.

Piet Sprengers, 44 jaar, is de drijvende kracht. Hij richtte de VBDO op, nadat hij een gat in de markt vond: maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzame ontwikkeling. Voorheen werkte Sprengers als financieel adviseur bij het Centrum voor Energiebesparing. "Vanuit een garage, met een pc en een printer kom je tegenwoordig een heel eind", aldus Piet Sprengers. En een netwerk niet te vergeten. Sprengers: "Ik wilde mijn eigen toko beginnen. Ik had affiniteit met maatschappelijk verantwoord ondernemen en niemand deed nog wat met duurzame ontwikkeling."

Hij kocht zelf aandelen, waaronder tien aandelen Shell. Het was vlak na de Brent Spar-affaire, het booreiland waar Shell vanaf wilde; laten zinken was de makkelijkste oplossing. Nadat felle protesten waren gerezen, besloot Shell de Brent Spar weg te slepen naar de Noorse kust en daar te laten ontmantelen. Sprengers stelde in 1996 vragen over duurzame ontwikkeling op de aandeelhoudersvergadering. Een jaar later publiceert de oliegi-

gant zijn eerste corporate milieuverslag en stond duurzaamheid in het jaarverslag.

Als je Sprengers vraagt of hij ideëel of economisch bezig is, dan vindt hij die tegenstelling een non-discussie. Idealen en economie gaan voor hem vloeïend in elkaar over. "Als er behoefte is aan een club die duurzaamheid op de agenda zet, dan wordt er ook voor betaald. Ik ga niet in die sector iets voor niets doen", meent Piet Sprengers. "Het moest een echte eigen organisatie worden, een rechtspersoon met mensen in dienst."

De commerciële voordelen van het lidmaatschap van de VBDO zijn moeilijk aan te geven, althans op de korte termijn. Sprengers: "Je zult er niet rijk mee worden. Het gaat om de overtuiging dat als we niet rekening houden met armoede, met milieu, met duurzame economische ontwikkeling, het dan niet lang goed gaat met de wereldeconomie."

De deelnemers

De Triodosbank en ASN (Algemene Spaarbank Nederland) waren de eerste deelnemers en financiers. De oprichting in 1995 vindt plaats met steun van deze beide partijen, het ministerie van VROM, de Rabobank, SNS-bank en het ABF (Andere BeleggingsFonds).

In 1996 beleggen de eerste institutionele leden samen 250 miljoen gulden aan Nederlandse aandelen. Er zijn dan ook 17 particuliere beleggers lid. In 2001 is het ledental aangegroeid tot 24 institutionele leden/donateurs, en driehonderd particuliere leden.

De aanwas in 2001 bedraagt 60 particuliere leden en 3 institutionele leden: Mees Pierson, ABF Capital Management en Henderson. Gesprekken zijn gevoerd bij Ahold, Heineken, Unilever, Philips en ABN Amro.

Draagvlak

Steeds vaker publiceren ondernemingen een milieuverslag of milieuparagrafen. De bedrijven die daar aandacht aan besteden profiteren van het werk van de pioniers. Pioniers zijn de eerste bedrijven met een milieu- of sociale paragraaf en de VBDO. Ook internationaal houden organisaties zich bezig met verslaglegging over duurzaamheid. Er

bestaan ook GRI Guidelines, GRI staat voor Global Reporting Initiative, een internationale standaard voor duurzaamheidsverslaglegging.

Belangrijke derden die het project steunden, waren het ministerie van VROM, in de vorm van een projectsubsidie t/m 1998 met als thema 'Activering aandeelhouders'. De eerste deelnemers aan de VBDO, ASN en Triodosbank, waren van eminent belang. Van hun netwerk is door Sprengers dankbaar gebruik gemaakt. Zo werden veel particuliere beleggers lid nadat zij via de Triodosbank waren aangeschreven.

Begeleiding

De VBDO begon door het initiatief van Piet Sprengers. Hij zette zich van meet af aan professioneel in voor de vereniging. Zijn kennis en ervaring, hij was voorheen financieel adviseur bij het Centrum voor Energiebesparing, was essentieel. De Raad van Advies en het bestuur worden gevormd door deskundigen op o.a. milieu- en economisch terrein.

Werkwijze

De VBDO streeft naar transparantie en aandeelhoudersbetrokkenheid op het terrein van duurzaamheid. De vereniging wil beleggers vertegenwoordigen op alle onderwerpen die daarmee samenhangen. Maar hoe kunnen aandeelhouders hun stem laten horen in beursgenoteerde ondernemingen?

Een overzicht van de door de vereniging belangrijkste toegepaste instrumenten:

- vragen stellen op aandeelhoudersvergaderingen; in 1996 alleen nog aan Shell, in 2001 vragen op de algemene aandeelhoudersvergaderingen van 27 grote ondernemingen;
- jaarlijkse publicatie van 'Duurzaam sparen en beleggen in Nederland', ook in het Engels; in samenwerking met de universiteit van Groningen is gewerkt aan een wetenschappelijke basis van de rapportage;
- politiek lobbyen: fractieleden en ministerie zijn benaderd;
- congres met grote namen organiseren;
- optreden tijdens grote conferenties;
- actie om het secretariaat van het Global Reporting Initiative naar Nederland te halen;
- Europese koepel van betrokken investeerders stimuleren; het VBDO geeft onderdak aan deze koepel 'Eurosif';
- opbouwen van expertise: bibliotheek met milieujaarverslagen van in Nederland gevestigde ondernemingen, tijdschriften en boeken;

- contacten leggen en onderhouden met andere organisaties met kennis over aandeelhouderactivisme;
- commentaar op wetgeving rond aandeelhouderparticipatie;
- onderzoek laten verrichten door studenten naar duurzaamheidsthema's;
- met maatschappelijke organisaties overleggen rond het onderwerp Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

De VBDO versterkt ook de Europese component. Met Europese zusterorganisaties is Eurosif opgericht. De lokale ondernemingen blijven - onder het motto 'Think globally, act locally' - belangrijk. Het werven van leden is cruciaal en tijdsintensief. Gesprekken met bedrijven en concerns zijn belangrijk. Meestal wordt dan gesproken met een lid van de hoofddirectie en het hoofd Investor Relations. Een knelpunt daarbij is de geringe menskracht van de vereniging. Uitbreiding staat op de agenda.

Organisatie

De VBDO is een vereniging en bestaat uit leden aangevoerd door een vijfköppig bestuur. Er is een Raad van Advies met vijf leden. Op het bureau te Culemborg werken een directeur, een secretariaatsmedewerker, een beleidsmedewerker sociaal beleid ondernemingen en een stagiair. De medewerkers worden volgens de CAO betaald. De Algemene ledenvergadering stelt het beleid vast. De VBDO is een kleine, platte organisatie die bepaalde interne taken uitbesteedt, waaronder financiële administratie en controle, redactie en opmaak van de VBDO-publicaties en websitebeheer.

Het VBDO-platform is het kennis- en discussiecentrum van de vereniging. In 2001 is het platform drie maal bijeen geweest. Een werkgroep buigt zich over de richtlijnen voor verslaglegging van duurzame beleggingsfondsen.

Financiën

Het uiteindelijk doel is financiering door contributies en donaties van leden (institutionele en particuliere beleggers). Naast deze inkomsten zoekt de VBDO naar aanvullende financiering voor activiteiten in projectvorm. Jaarlijks leidt dat tot drie tot vijf grotere en kleinere projecten waarvoor VBDO geld aanvraagt bij subsidiegevers als VROM en Novem. Projecten worden ook wel gesponsord door leden. De project sponsoring bedraagt ongeveer 40% van de totale inkomsten (die in 2001 een kwart miljoen euro bedragen). Een vergelijkbaar bedrag gaat op aan personeelslasten.

Ontwikkeling

De verwachting is dat duurzaamheid een belangrijk thema blijft. Voor de eerstkomende jaren is het doel de Europese competentie uit te bouwen en meer leden te werven. Daartoe zal meer personeel nodig zijn, zodat meer bedrijfsbezoeken plaatsvinden. De wens is interne processen meer te stroomlijnen.

Wat bij de VBDO en bij Piet Sprengers goed gewerkt heeft, is dat steeds het uitgangspunt is geweest dat de vereniging een professionele organisatie met betaalde krachten moest zijn. Een bijdrage aan het succes is ook geweest dat steeds kleine stapjes zijn gemaakt. Sprengers: "Eerst een symposium organiseren en daar sponsors bij zoeken zodat ik een concreet product te bieden had, in plaats van een vage vereniging." Binnen een half jaar kon hij zo iets laten zien en een netwerk opbouwen. Zo iets is ook goed voor anderen uitvoerbaar volgens Sprengers.

Met twee instellingen met een staat van dienst achter zich, ASN en Triodos, kon hij een afgewogen risico nemen. Het netwerk dat hij had opgebouwd bij zijn laatste werkgever, het Centrum voor Energiebesparing, was belangrijk. En als laatste tip: "zoveel mogelijk win-win situaties organiseren", situaties die alle betrokkenen iets opleveren.

De betekenis van dit project als voorbeeld voor anderen

De Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling is een voorbeeld van een vereniging die een groep (aandeelhouders) organiseert die tot dan toe nog niet was georganiseerd. De professionele, kleinschalige aanpak steunt sterk op netwerken, het nemen van kleine, weldoordachte stappen en het uitgangspunt dat werk voor de vereniging gewoon wordt betaald, omdat er behoefte aan is. De start van de vereniging: organisatie van een symposium en zo het in contact treden met de eerste leden kan ook op andere terreinen goed toegepast worden.

Informatie

VBDO

Piet Sprengers

Bezoekadres: Markt 7, Culemborg

Postbus 504, 4100 AM Culemborg

Tel. (0345) 53 26 53

E-mail info@vbdo.nl

Website www.vbdo.nl

Op de website staan o.a. jaarverslagen, artikelen over de VBDO en het laatste nieuws.